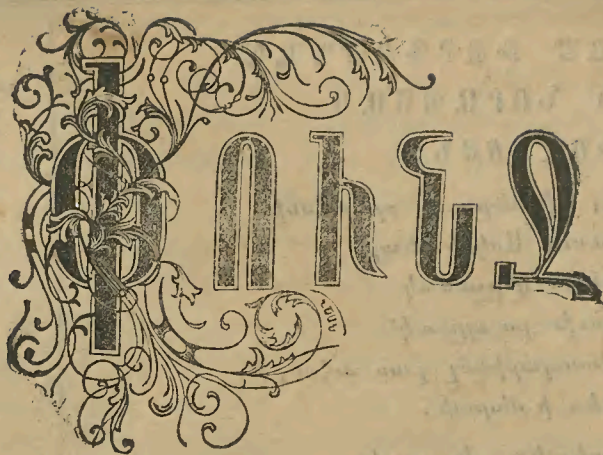

Փոստը ՇԱՐԱԹ օրերը կը հրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագրին է երկու և կես
արծաթ Լիւնայի կանխիկ վճարելի, քի մայրա-
քաղաքիս և խոր արտաքինաց և քի գաւառաց
համար :
Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունուի :
Տեղական և գաւառական քղապարտութեան
ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
Հատը 40 փարայ է, և կտոմուի մասնաւո-
րապէս Պահճե-Գալու ջրավաճառ և գրավա-
ճառ Պողոս աղայի խանութը :

Յանուարի 3-րդը է մէկ անգամի
համար : Աւելի ամսոց կըլլայ ամսական-
րոյ համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր
ուղղելի առ Տեղեկ-Տեղ Զ. Ս. Ալանճեան կ-
Պօլիս Պալատ-բաղար Նախիկ խան վերի յարկ
թիւ 46 :
ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Armenien Pounch
—16 Nafie-Han . Balouk-Pazar 46—
Constantinople

Թիւ 1936

Շ Ս Ի Ա Թ

4883 ԱՊՐԵԼ 5

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մ. Ս. Կարապետ լաւ տակա-
ւին խելովածուի վիճակի մէջ կը
դառնուի, և Միւրաւան վարդապետ-
ներն արձակ համարձակ իրենց
հաճոյնը ու կրից տեղի բրած են
Ազգային հոգեւորական վանքն, առանց
երբէք ուշ և կարեւորութիւն տա-
լու յորդորանաց, և կը մնան ան-
դարձ ու անուղղայ, և վանական
ամենայն հասոյթ կըստաւոր ըն-
դունայն և հազարաւոր իրաներ
կը չքանան : Նկատելով այս կոր-
ծանարար վիճակն, առաջարկե-
ցինք անցեալներն, որ ազգային
կեդրոնական Վարչութիւնն եր-
կայնմտութեան չափն անցած հա-
մարի, ոչ ևս քաղցրութեամբ
վարուի այդ վարդապետաց հետ,
ոչ ևս լքանէ Ազգային վանքն ի հա-
ճոյս և ի կիրան նոցա, անկեղծ հը-
րատարակէ զանոնք վանահայր
ընտրելու և միաբանական ուրիշ
իրաւունքներէ, աւելի մարքէ
վանքն այդ վարդապետներէն, և
ուղղակի վանահայր կարգէ արժա-
նաւոր եկեղեցական մը՝ հրահանգ-
տալով նա, որ նոր ի նորոյ Միա-
բանութիւն կազմէ և վանքին բա-
րեկարգութեան ու ազգագոյն
արդիւնաւորութեան համար մե-
ծապէս փոյթ ու ինամ տանի :
Ուրախ եղանք, տեսնելով քանի
մը ամիս յառաջ, որ ազգային
Վարչութիւնն ալ կարեւոր ու ան-
հրաժեշտ համարելով ըստ այսմ
խորհիլ և անօրինել, որոշեց է
Պօլսէն ուղղակի առ ժամանակեայ
վանահայր մ'ընտրել, և ընտրե-
ցաւ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոս
Դերձակեան : Եւ այսպէս յաւաքի է,
որ ընտրելոյն համար եղած դի-
տողութիւնը վեճի ենթակայ ե-
ղան, ընտրեալն հարկադրեցաւ
հրաժարիլ, և այնուհետեւ նոր
ընտրութիւն չեղաւ : Արդ՝ առանց
դիտողութեանց արդար կամ ան-
արդար լինելուն վրայ մեր կար-
ծիքն յայտնելու, կառավարեմք
ազգային Վարչութեան, որ ուրիշ
եկեղեցական մ'ընտրէ յառժաման-
անակեայ վանահայրութիւն Մշտ. Ս.
Կարապետ վանուց, այնպիսի ե-
կեղեցական մը՝ որ քննադատելի
չլինի նորա պաշտօնական անցեալ
կեանքն, և վանքին մէջ ոչ ոք
համարձակ ըսել նմա թէ՛ հան-
նախ զգեցանդ յակնանէ ըլլամէն :
Վերջապէս ազգային Վարչութեան
պարտքն է՝ այսպիսի կարեւոր
խնդրոց կարգադրութեամբ զբա-
ղիլ, և յապաղելով տեղի չտալ
գնացուց ու չարեաց բազմապատ-
կութեան : Ներքին խնդիրներ են
այսօրիկ, որոց կարգադրութիւնն
ուղղակի Վարչութեան ձեռքն է,
և դիւրին է եթէ ուղղութիւն ու
անկողմնակալութիւն առաջնորդեն
իրեն : Վանքից բարեկարգու-
թեան խնդրոյ համաձայն խնդիրք
եթէ այսպէս բարձի թողի մնան,
և անարժան ու ստահակ վարդա-

պետք բռնակալեն զայն ի վնաս
Ազգային, ազգային կեդրոնական
Վարչութեան գործոց գլուխն ինչ
պիտի նշանակուի :

Բաղադրական ժողովը չո-
րեքշաբթի առաւր նստին մէջ նը-
կատելով, որ Ամեն. Տ. Յարութիւն
Ս. Պատրիարք Հօր երուստղէմէն
ի Պօլիս ուղևորութեան օրն որոշ-
եալ չէ, և կասկածելով որ Նորին
Սրբազնութիւնը թերեւս ուղևորու-
թիւնն յետաձգէ Տ. Յայր Ս. Պատ-
րիարք Հօր հիւանդութեան պատ-
ճառաւ, հարկ համարեցաւ հե-
ռագրել առ Նորին Սրբազնու-
թիւնն, որ հաճի առաջին խո-
նարով ուղևորել մայրաքաղաք :
Ինչպէս ի Պօլիս, նոյնպէս և յիշ-
միր առաջնորդարանն ու ժողո-
վարդը կը պարտաւորուին ընդ-
առաջ ելնել Տ. Յարութիւն Ս.
Պատրիարք Հօր, և հանդիսաւոր
ընդունելութիւն ընել :

Բաղադրական ժողովը նոյն
նստին մէջ տեսնելով Պատրիարքին
ու Պալքեմէրէն հասած վերջին
գրիւն, որոնք է գրել առ Ա-
ռաջնորդական տեղապահն, որ
իրեն տրուած հրահանգաց հա-
մաձայն փոյթ տանի քննել թէ
Պատրիարք և Պալքեմէր քաղա-
քացիներն առաջնորդանիտ լինե-
լու յարմարութիւն ունին, և տե-
ղեկագրել անյապաղ՝ առանց ու-
րիշ գործոց ու խնդրոց միջամե-
լու : Որոշեց է յորդորանաց գիր
գրել եւ ի Պատրիարք և ի Պալքե-
մէր, որպէս զի հնազանդին որոշ-
մանց ազգային կեդրոնական Վար-
չութեան, և պարտաւորուած
յարգանքն ընծային առաջնորդա-
կան Տեղապահին :

Կը լռեմք, թէ առաջնորդա-
կան տեղապահը խնդրեց է ազ-
գային Վարչութեան, որ երբ ա-
ռաջնորդական ընտրեմք ցանկ
զրկուի Պատրիարք և Պալքեմէր,
չնշանակուի իւր անունն, և եթէ
երբէք ինքն ընտրուի առաջնորդ-
վարչութեան կողմանէ չվաւերաց-
ուի այդպիսի ընտրութիւն մը :
Առաջնորդական տեղապահ Տ.
Մովսէս Ծ. վարդապետ այժմէն
այս խնդիրը մատուցեց է Վար-
չութեան, որպէս զի իւր քննու-
թեանց արդիւնքն իւրեւ կողմնակ-
ցութեան և պաշտօնի հետամտու-
թեան հետեւանք չընենալատուի :

Կրօնական ժողովն այս շաբ-
թու չկրցաւ նիստ ընել՝ անդամաց
մեծագոյն մասին բացակայութեան
պատճառաւ : Ինչ է արդեօք այս
բացակայութեան պատճառն. տո-
նի օրերն բաւական անցան, և ե-
կեղեցական Հարք այս շաբթու
այնպիսի զբաղեալ չէին եկեղեցա-
կան պաշտամամբք և պարտաւո-
րութեամբք : Եւ տե՛ս, թէ Կրօ-
նական ժողովը ատենապետ Դեր-
Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Նար-
Պէյ հիւանդացած է վերջին ա-

ղետալի դէպքէն հետեւ, զոր ծա-
նուցինք նախորդ թերթով, և այս
պատճառաւ բացակայ գտնուած
է. միւս ժողովական Հարք մե-
ծագոյն մասն ինչ պատճառ ու-
նէին :

Տ. Խորիմեան Սրբազան՝ ա-
ռագ շաբթու մէջ Վանքն մեկ-
նած լինելով մօտեւա կը հասնի
Պօլիս : Ճանաչելով որ ըստ իր
թիւն ժողովութեան յուզարկ ելեր
են բաւական տեղ, սիրոյ ու մե-
ծարանաց ցոյցերով :

Ի լոյս հրատարակելինք
անցեալ շաբթու, թէ Տ. Միւրեան
առագ շաբանայ կը հրաժարի սուր-
հանդակ պաշտօնատարութեամբ
ի Ս. Էջմիածին ուղևորելէ, իւրեւ
աւելորդ և անպէտ պաշտօն մը
համարելով զայն : Ապա խմայնք,
թէ ստոյգ չէ այս լուրն, և Տ.
Միւրեան Հայրը կուղևորի այսօր
ի Ս. Էջմիածին՝ ուղևորելու ունենալով
ընդհանրապէս երիտասարդ մը
իրեւ թարգման և սոյսաւոր :

Գալով Տ. Միւրեան Հօր պաշտօնին,
անդուրեւ կան, թէ ոչ միայն Ազ-
գային երեսփոխանական ժողովը
գրեւոր պիտի յանձնէ Ամեն. Տ.
Միւրա Ս. Հօր, այլ ջանահար
պիտի լինի Տ. Խորիմեան սրբազանը
կաթողիկոսացեալ, և միանգա-
մայն փոյթ պիտի տանի Ներսէս-
Վարժապետեան ընկերութեան ի
նպատ հանդանակութիւն ընելու
համար ի ուսուստայ : Կը լռեմք,
թէ մայրաքաղաքէն երիտասարդ
մ'ալ (Փալապաշտ) Ս. Էջմիածին
ուղևորեց է այս օրերս, համարե-
լու համար կաթողիկոսական ընտ-
րողներն, թէ իւրիւր Առաջնորդ-
Դեր. Տ. Միւրեանի Սրբազան
առաւել քան զամենայն արժանի
է հայրապետութեան ամենայն Հա-
յոց : Մեք մեր կարծիքն արդէն
քանիցս հրատարակած լինելով՝ այս
առթիւ ևս յեղեղել աւելորդ կը
համարեմք, և կըստաւորեմք տե-
սել ընտրութեան արդիւնքն, մող-
թելով որ Հայոց թշուառ և բազ-
մակարօտ Ազգային համար օգտա-
կար լինի այդ արդիւնքն, և ոչ
թէ հետեւանք իրից, կամ նախա-
պաշարմանց, և կամ չհաղիտա-
կան խորհրդոց :

Ազգային ժողովը վերջին
նստալընի փակման նիստը՝ Ա-
մեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրի-
արք Հօր ի Մայր եկեղեցւոյ հան-
դիսաւոր ուխտադրութեան օրը
տեղի պիտի ունենայ :

Ազգային ժողովը անգամ
եկեղեցական չորս երեսփոխանք
վիճակաւ դադարեալ լինելով՝ նո-
ցա տեղ պիտի ընտրուին այլք :
Դադարեալք են՝ Տ. Սիմէոն Կալիս-
կոպոս Սէֆերեան, Տ. Կարապետ
վարդապետ Բաղրատունի, Տ. Վա-
հան վարդապետ Տ. Միւրեան,
և Տ. Կարապետ քահանայ Սէթ-
եան :

Մշտ. ժողովութեան ազգա-

լին վիճակին վրայ դարձեալ յա-
ւաքի լուրեր կը հասնին այս օրե-
րս : Դարձեալ բաղրատարագիր
հանրագիրք և հեռագիրք հա-
սած են, որ Դեր. Առաջնորդին
վերադարձը կը խնդրեն : Բաղա-
դական ժողովը չորեքշաբթի տե-
սաւ այս ամենը, և որոշեց կար-
գադրել խնդիրն ի ներկայութեան
Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր :

Երբեքայէն ալ գրեւ եկած
են Պատրիարքարան, որ Տ. Հը-
մայեակ Եպիսկոպոսի հրաժարա-
կանը պահանջելով՝ նոր ընտրու-
թեան հրահանգ կը խնդրեն : Բա-
ղադական ժողովը այս խնդրոյն
համար ալ ոչեւ անօրինութիւն
չընելով պատշաճ դատեց սպա-
սել Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատ-
րիարք Հօր ներկայութեան :

Պատրիարքական տեղա-
պահ Դեր. Հայրը Սեբաստիոյ Կը-
րօնական ժողովը գանգատանաց
գրէն խմայնելով, որ ի Կիւրին
գտնուող Դեր. Տ. Ղևոնդ Եպիս-
կոպոս Եջմիածին անարկաւագիտա-
տիճան տալով տիրացունելու, կը
լքանէ զանոնք և թող կուտայ որ
Սեբաստիոյ վիճակին մէջ աստա-
նալ ի գալթակութիւն ժողովը-
դեան, - բացատրութիւն պահան-
ջեր է Նորին Դերապատուութե-
նէն :

Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս.
Պատրիարք Հօր ընտրութեան վա-
ւերացման կայսերական հրամանն
աւետող պաշտօնական հեռագիրք
առագ չորեքշաբթի հասեր են յե-
րուսաղէմ : Հետեւեալ առաւօտ,
Նորին Սրբազնութիւնն եկեղեցի
տարուել է եկեղեցական երգովք
բազմեր է յատկապէս պատրաս-
տեալ դահլու վրայ, և նոյն օրը
Ս. Պատրիարք մատուցեց է Դեր.
Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իղմիր-
լեան :

Յաւելով կիմանամք, թէ
երուսաղիմայ Պատրիարք Ամեն.
Տ. Յայր Ս. Հայրն դարձեալ ան-
կողնոյ կը ծառայէ իւր ծանուցեալ
հիւանդութեան պատճառաւ :

Չորեքշաբթի երեկոյ երու-
սաղէմէն հեռագիր մը հասաւ Ե-
րուսաղիմատուն, յորմէ կիմացուի,
թէ Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատ-
րիարք Հայրն Յուպէ իջեր է :

(Թղթակցութիւնք փոստի)
Կարգ. 22 Մարտ 1885 : — Ռու-
սիոյ Հայ վարժարանաց պետական
հրամանաւ վիակուին՝ որպէս ի
մայրաքաղաքիդ նոյնպէս աստ
տիւր, անախորժ և սրտայոյզ
ուսուորութիւն մը յառաջ բերաւ :
Սյր. չարաշուք լուրը զանազան
հանգամանք և այլ և այլ նկարա-
գրութեամբ կը շրջաբերէր ար-
դէն քաղաքիս մէջ գրեթէ ամսօք
յառաջ, բայց մեք չէինք ուղեր
հաւատալ անկարելի կարծելով :
Կիմանամք, թէ քաղաքիս Հայ

հատարակութեան կողմանէ պատ-
գամաւորութիւն մը պիտի խնդ-
րէ Դեր. Առաջնորդէն, որ Յա-
րութեան տօնէն անմիջապէս յե-
տոյ եկեղեցւոյ մէջ յատուկ Հըս-
կում և աղօթք կատարել տայ վա-
սէն յաղող և բարուք լուծման աղ-
գային սոյն կենսական խնդրոյն :

Կարոյ վիճակի ընտանեկան և
ընկերական վիճակի բարեւոյն
և բարեկարգութեան համար,
Դեր. Առաջնորդ. Հայրն 36 յօդ-
ուած է բաղադրեալ կոնգրակաճե-
կանաւորութիւն մը խմբագրելով՝
Դաւառական ընդհանուր ժողովը
վաւերացնել տալէն յետոյ, քա-
ղաքիս եկեղեցւոյ մէջ ի լուր ժո-
ղովրդեան ընթերցաւ, և բոլոր
թիւներն ալ զրկեց : Եթէ դորժա-
դութիւն յայնմ պարունակեալ պատ-
ուէրներն ու հրամաններն, ժողո-

վորդն արդարեւ մեծ բարիք պի-
տի վայելէ : Այս կանոնադրու-
թեամբ, իսպառաղեղեղ են այ-
սուհետեւ կոյս ընդ այլոց ամուս-
նութիւնք, որ երկար ժամանակ
հետէ անխտիր և անխափան կը
կատարուին հակառակ առաքե-
լական հրամանին : Կարգելուին
նաեւ՝ առանց եօթն պորտ հաշուե-
լու մերձաւոր խնամութիւնք, որ
յաճախ տեղի կուենան մնա-
ւանդ չորակայ գիւղերն, և դար-
ձեալ գիւղերու մէջ Պալքեմէր անու-
նով նշանախօսութիւնք, և կը
պատուիրուի ճրի և առանց փո-
խարկութեան կատարել : Կանո-
նադրութիւնը կը հրամայէ, որ
յետ այսօրիկ խտիր ու տարե-
րութիւն գրուի ամուրի խօսեցե-
լոյ մէջ. այսինքն՝ 22-23 տարե-
կան ամուրի երիտասարդին միայն
թողտուութիւն լինի ամուսնանալ
14-15 տարեկան դեռաւոր օրիոր-
դի հետ. իսկ 28-30 տարեկան ան-
ցունող ամուրի երիտասարդը
պարտին որոնել իրենց յարմար
արեւնաւոր և զարգացեալ օրի-
որդներ : Հակառակ պարագայի
մէջ քահանայն և աշխարհականն
բարոյական պատժոց և տուգա-
նաց պիտի դատաւարուին : 2ը
մուսնանք նշանակելէ թէ սոյն կա-
նոնադրութեան ոգւով և տրամա-
դրութեամբ իսպառ բարձեալ և
արգելեալ են Փեսատեսի և Հար-
սէնտեսի վաղեմի սովորութիւնք,
որ բաղմազան շուայլ ու անպէտ
ծախիւք մեր ժողովրդեան նիւ-
թական կեանքը կաւերեն և կը
փճացնեն : Ի մի բան՝ սոյն կա-
նոնադրութիւնը կը պատուիրէ
Հայ հատարակութեան, կրօնային
ու ընտանեկան արարողութիւն-
ներն ու սովորութիւններն ըստ
կարելոյն չափաւոր, համեստ ու
պարկեշտութեան սահմանին մէջ
կատարել. այլեք լուր օրեր տանց
մէջ պատկին ընդ այլիս, իսկ ա-
մուրիք ընդ օրիորդս եկեղեցւոյ
մէջ երկուշաբթի առաւօտ :

Երեք վանքից բարեկարգու-

Թեան խնդիրը տակաւին անորոշ
և անյայտ կը մնայ, և գործադրու-
թեան երես տեսնելէ շատ հեռի
է դեռ. չիտակն ըսելով այս խնդ-
րոյն մէջ Տնտեսական խորհրդոյ
գահապետ ու անխոհեմ վարմուն-
քը գլխաւոր պատճառ կը նկատ-
ուի և է՝ Թեմական ազգայնոց
ցամառն ու հակառակութեան ։
Յետոյ կը գրեմ այս խնդրոյն
մանրամասնութեանց վրայ ։

Խաւով 31 Մարտ
1885. — Յաւելով կը ծանուցա-
նեմ, թէ գիւղիս քահանայք հա-
սարակաց գայթակղեցուցիչ վար-
մանց ու ընթացից մէջ կը գտնու-
ուին ։ Տակն ի վերայ ըրած են
գիւղիս համօրէն բնակիչներն ։ Ան-
շուշտ պիտի զարմանաք մեզի հետ
երբ լսէք թէ, այս քահանայք
ննջեցեալ կը թաղեն առանց եկե-
ղեցական ընթերցմանց, և կը բա-
ւականանան « Մայրոցին մէջինը
մեռելին հոգւոյն » ըսելով ։ Այս
ամենուն պատճառ է նիկոմիդիոյ
հրաժարեալ Առաջնորդ Տ. Ստե-
փան Ս. վարդապետն, որ այսպի-
սի անձեր քահանայ ձեռնադրել
կուտայ առանց ամենեւին ժողո-
վրդեան շահուն ու օգտին նա-
խանձանքի դռնուերու ։ Նորին
Դերագաւառութիւնն եթէ բարե-
հաճի այցելել մեր գիւղն, արդեօք
չպիտի ցաւի ժողովրդեան գայ-
թակղեալ ու խռովեալ վիճակին
վրայ ։ Թո՛ղ քննէ Նորին Դերա-
պատուութիւնն, թէ Յարութեան
տօնի օրերը քանի՜ հոգի կը գրա-
նուէր եկեղեցին, և քանի՜ հոգի
կատարեց իւր կրօնական պարտա-
ւորութիւններն ։ Արդեօք ի՞նչ
խղճով և ո՛րով իրաւամբ տակա-
ւին ոմանք գովեստներ կը հրա-
տարակեն նիկոմիդիոյ հրաժարեալ
Առաջնորդին համար, և ամէն
բարիք ու բարեմասնութիւն կը
վերագրեն նմա ։ Այդպիսիք՝
պաշտպան կալով նորին Դերա-
պատուութեան, ճշմարտութիւնն
ու արդարութիւնն ոտնակոխ ըրած
կը լինին, և այս՝ ամէն խղճի
գործ չէ ։

Վա. — Անցեալ շաբթու Սէ-
ֆիլեան Պ. Մկրտիչ անուն երիտա-
սարդի մը ձեռամբ ժողովուրդէ
ստորագրուած հանրագիր մը եր-
կու պատգամաւորներ Առաջնոր-
դին տարին խնդրելով որ ըստ հան-
րագրի խմատին, վերջերս Հայ
հաւատարիմ ժողովրդեան վրայ
կառավարութեան պաշտօնէից
կատկած հրաւիրող զրպարտիչնե-
րու մասին կառավարութեան մի-
ջոցաւ քննութիւն մը անել տար
ազգային վարչութեան, և նոյն
կասկածանաց առաջն առնուլ
փութար, զի ժողովուրդը նորա
գաւառ հետեւանքներ հետզհետէ
կը տեսնէր ։ Առաջնորդ Սրբազան
կը խոստանայ ներկայացընել խըն-
դիրը Գաղաքական ժողովին և
պէտք եղած աշխատութիւնն չը
խնայել ժողովրդի փափաքն կա-
տարելու ։ Այդ խնդիր վարչու-
թեան չէ ներկայացուած ցարդ,
զի նիստ չէ ունեցած դեռ ևս,
բայց անցեալ շաբթ երեկոյ ոս-
տիկաններ վերոյիշեալ Սէֆիլեան
Մկրտիչը յանկարծակի բռնելով
բանտ կը տանին ու կը հարցաքնն-
նուին ։ Իրեն այցելել արգելուած է
ու իյց անձի. բայց հասկցուած
է որ վերոյիշեալ հանրագիրն ըս-
տորագրել տալն է եղեր պատ-
ճառ. տեսնեմք հարցաքննութիւ-
նը ի՞նչպէս պիտի վերջանայ ։

Մանգուշ

Ա. Բ. ՎԱՀԲԱՄ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ ՆՈՐԱՊՍԱԿ
ՆԱԽՈՂՁՈՅՆՔ

Ողջոյն ընդ քեզ, դիցանքուէր պարմանի,
Որ զօճն հաւուդ Ասկղեպեայ
Ջանմահութեան զնըշանակ
Ածեալ ի գլուխ քո պըսակ՝
Ընդդէմ մահու ասպարիղել գաս ահա,
Եւ յաղթեցես ի մարտի ։

Յորմէ հետէ Ասկղեպիոս զիպպոդիոս
Վերկենցադեաց եւ զբազումս,
Ոչ եւս ներհէ Պըղուտոն,
Տեսանելով զըգէտն
Սօս համբալաց նորին գործել զանպատումս,
Եւ ըղբւոյն անժապիտ ։

Ըզփեղեւտոն տես, եւ յալիս իւր հրանիւթ
Ըզհոյս ախտից յագնազան,
Որ վըհատեալք ի քումմէ
Դըժնեհայեաց տեսլեանէ,
Յահէ սովոյն յանշջ կրակի անդ զոփան
Տիպ լըկելոց չարագիւթ ։

Ըզճերունին տես ջով զղինեալն ի մանգաղ.
Ձիարդ աըրտում եւ դաժան
Այօք ի քեզ նա հայի,
Խէթ ունելով ի մըտի,
Ձի ոչ թողցես նըմա ի հունձ անժաման
Առ քեւ առնել հասկաքաղ ։

Տես զերեսին քորս որ նիւթեն ըզկեանս մեր.
Ահա ձեռք դանդաղկոտ
Առ ի մանել երկրքին
Յերեսաց քոց ըստիպին,
Միւսն ոչ իշխէ ձըգել զմըկրատն ի նարօտ
Ձոր դու կամիս յերկարել ։

Լիբիտինեան կառքն որ բարձին զմըղդեան
Ըղմուտայիցն համաղօր,
Արեւածեմ կառքն ահա
Յանդիման քո անշարժ կայ,
Եւ կառավարն ընդ կորանս իւր ակընկոր,

Կայ Բելլոնա ապարան ։
Տես ըղբարոն սոսկալիթխար և հուժկու.
ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ կրողն է դա.
Որ ի տես քո ընկըրկի
Ընդ աըղմուտ գետն ամայի,
Եւ ի ճեպին պըղցեալ ի քեզ զարմանայ,
Ձիարդ գոս իւր ահարկու ։

Ձեռագըլխի շանն ըզհալին լուր, և տես
Ի՛բր ըստառնայ քեզ գաղանն.
Ապա նդգըճեալ ի յերկր,
Կաղկանձէ գոլ կարեկիր,
Մի սովատանջ լըկել ըզհէք բարապան
Տարտարաւին և զըրտես ։

Ահա մահուն ըսպատարարք մարդակեր
Ի քում դալար յայդմ ի տիս
Սոսկան ի քէն, և դու զմեզ
Կեցուցանել կարող ես,
Եթէ սակայն եւ նդ Ասորեացն արհի դիս
Գալապիս դալ ի վըսեր ։

Օն, զհայեցուածքս քո մըխեալ անդր ի խորս
Պերսեփոնեայ արքունեաց,
Տես զայդ աստուած կարճատես,
Որ յամր ոտամբ դայ առ մեզ,
Եւ իբր ասին, փայլակնարար դնայ ի բաց՝
Կոթողելով զալսնթորս ։

Դա ի դըժոխս բընականայ աւադիկ,
Այլ աշխարհի է իշխան,
Որում եւեթ ի յերկրի
Ամենայն ծուշոր կըրկնի,
Եւ դիք ինքնին նըմա սոսայ դոն պարտապան,
Համբուն իբրեւ ըզմըրկի ։

Մինչ մըլեցաւ յոսկի անձրեւ տեղալ Ձեւս
Ի Դանայէ որմարգել,
Առ ո՞ արդեօք, եթէ ոչ
Շնորհաց սորին արար կոչ,
Ձանձրեւոյն տարը ինքեան զոսկին պարգեւել,
Սիրոյն չամբընալ եւս քան զեւս ։

Ջսա Ասորիք անուանեցին Մամնայ,
Հեղինք Պըղուտոս, Հոռոմք Դիս.
Որ առ ընտրեալն Աստուծոյ
ՅԱհարանին ձուլածոյ
Յոսկեղինին որթ փոխեցաւ յամբլա,
Եւ հըռչակեաց գըրհն ըզնա ։

Տէրութիւն իւր է նդ ամենայն ընդ տեղիս.
Թերալիք նորա քան զաստեղս
Բաղմայրով, մըշտածին,
Ձեռաց ի ձեռքս յածին,
Եւ որչացեալ ի գրապանակս եւ յարկեղս՝
Գերեն ըզմիտս եւ զհոգիս ։
Որոց խընդրենն, ասի, թէ նա գտանի ոչ,
Եւ դնայ ըզհետ անտենչից.
Այլ բըժըղաց մանկըտոյն
Ահապարէ նա յողջոյն,
Ձուշ եւ զուրուշ մոգել, եւ զաչս ախտարիժ
Արածանել ի յոսկել ։

Նա Պըղուտոնի հայցմամբ զայս նենդ հընարի,
Ձի բըժըղին սիրտ ի սէր
Ոսկոյն գրաւեալ անձկարեկ,
Եւ յայն ըզցայդ եւ զցերեկ
Որոճելով զաղքատ հիւանդս անվեհեր
Թողցէ Որկեայն սաղարի ։

Որպէս յուսամս, եթէ ցրեցեր դու զայս դառ,
Եթէ յամօթ ի ուակայ
Դըժոխայնոց տարմի դից
Եւ դիցուհեաց բոլորից՝
Յարչաւանս քո թէ կըսփեցեր զՄամնայ,
Դու Իպոկրատ լիցիս բնաւ ։

Բանն ոչ ներէ Իպոկրատեանց գոլ ագահ.
Ձիք բնաւ ագահ մեծանձն ոք.
Եւ նչաքաղցին է անմարթ
Ձըրի երբէք սիրել զմարդ.
Բեզ յընկերին կեանս ագահել է բարւոք,
Եւ ոչ մեռցիս սովամահ ։

Ինձ զայս խմատ Պինդեանք հիւսել արկին պարտ,
Տեսեալ զանուն իմ մեկին
Պատուասիրեալ առ երի
Մըրցանակին քո ճառի.
Եւ մաղթեմ քեզ զԻպոկրատայ զփառս մեծին
Պահել ի քեզ անաղարտ ։

Ի 6 Ապրիլի 1885
Ի Քրիստոսօլիս

Խ. Պ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Ըստ Նէօթօլոսի՝ անգղիա-
կան գործակատարն հինգշաբթի
ծանուցադիր մը մատուցեր է Բ.
Դրան, որ Պօսոյ նեղուցներուն
խնդրոյն կը վերաբերի եղեր. այ-
սինքն՝ ի հարկի պատերազմի ի՞նչ
վիճակի մէջ պիտի գտնուին ։
— Հռչակաւոր կամ Գամնտո-
յի փեսայն ի Փարիզ ի հաշիւ իւր
Գոնտիտէի գործոց մէջ գտնուե-
լով բազում վնաս ըրած լինելով
կամն հեռացուցեր է զնա իւր ու-
ղանաւորական գործերէն ։ Ուրիշ
քանի մը հոգի ալ այդ խաղին
պատճառաւ մեծապէս վնասուե-
լով ինքնասպան եղեր են ։
— Բանի մ'օր յառաջ գիշեր
ատեն 3-4 զինեալ մարդիկ Պօլիս
Դաւաղղայի հրապարակին վրայ
պահականոցին սպային վրայ յար-
ձակելով, նախատեր ու գանակո-
ծեր են, բայց սպայն քաջութեամբ
զինագրելով ի փախուտ հար-
կադրեր է զանոնք ։
— Դաղդիոյ կառավարութիւն-
նը կը բողբէ Եգիպտոսի իշխա-
նութեան դէմ, Պոսֆոր էճըրլըն
յրադրոյն տպարանն ոտնակոծու-
թեան կողմէն, ներս մտնելուն
և լրագիրը խափանելուն համար ։
— Ռուսք՝ որ վերջին ժամա-
նակներս եկեղեցիներ, հիւանդա-
նոցներ և ուստաւորաց համար բը-
նակարաններ հաստատած են յե-
րուսաղէմ և ուրիշներ ալ կը հիմ-
նեն հետզհետէ, Միաբանական
Ուխտ մ'ալ հաստատելու ելած են ։
— Ըստ էքսթրէմի՝ Ղադի Ահ-
մէտ Մուլթար և Բուրդ Իսմայիլ
փաշայք Կարին պիտի երթան,
քաղաքին և չընկալից ամբու-
թիւններն քննելու պաշտօնով ։
— Շուէտի հիւանդ արքայ-
որդին վրանդն անցնելով ա-
պարինի սկսած է ։ Հոյրը մեկնե-
ցաւ մայրաքաղաքէս, իսկ մայրը

պիտի մեկնի որդւոյն հետ ։
— Ի Կարին, ամառս 1 ին գի-
շերը, չորս հոգի տեղւոյն անդ-
ղիական հիւպատոսին տունը մը
տեր են գողութեան համար, և
տեսնելով որ հիւպատոսը կը գի-
մաղթէ իրենց, չորս տեղէն վերա-
ւորեր են զնա և ազգրին մէկը
կտորեր են. բայց վտանգաւոր չեն
վերքերն ։ Կառավարութիւնն յա-
ջողեր է յաղորդ օրը ձերբակալել
աւաղակներն ։
— Պօսոյ և գաւառաց մէջ
այսուհետեւ փաստաբանք իրենց
շահուն համեմատութեամբ տուրք
պիտի վճարեն, և իրենց ստանձ-
նած մէն մի գատի համար մէկ
մէճիտ ։ Այս հասոյթն իրաւագի-
տական վարժարանի յատկացեալ է ։
— Սէլանիկէն դրուած է առ
Հաղիդաթ, թէ չորս զինեալ ալ-
պանիացիք Նէփթօլոսի հեռա-
ղատան մէջ հեռագրական պաշ-
տօնայն, հաղարապետն, երկու
ուրիշ անձ և ոտնական մը սպան-
ներ, և քանի մը հոգի վիրաւորե-
ր են ։ Սոքա Արեւելեան-Ռումէլիէն
Սէլանիկ անցնելու հոգին եղեր,
բայց որովհետեւ զէնքն անցագիր
չունին եղեր՝ երաշխաւոր ուզուե-
ր են ։ Սոքա երկուքն ոտնականներն
սպանուեր, իսկ երկուքն ողջամբ
ձերբակալուեր են ։
— Շուէտի թագաւորն ի մեկ-
նելն զանազան պատուանշան բաշ-
խեց կայսերական նախարարաց և
բարձրատիտիւնս պալատական
յորս է Վսեմախայլ Յակոբ փաշա
Դաղաղեան, որում ընծայեալն է
Բեհեռային Աստղի առաջին աստի-
ճանի պատուանշան ։
— Հռչակաւոր Վէնսան Ման-
նի գեղանգործը մեռաւ չորեքշաբ-
թի, և յատինաց եկեղեցւոյն մէջ
կատարուեցաւ յուղարկաւորու-
թեան հանդէս ։
— Մէսինայի մէջ եգիպտական

կեղծ ոսկիներ և նամակագրութիւններն ուսումնական ինքնակրթութեան համար անհրաժեշտ են եղեր, եւ միտքը նախադրութիւնը կը դրուէ շարունակ Պօլսոյ ժողովուրդը:

— Երկուշաբթի օրը Տրապիզոնի կուսակալ իզգէթ կաշա աւստրիական շոգենաւով Սամսուն հասեր, և բոլոր կառավարութեան պաշտօնեայք և հասարակութեան գլխավորք ու պատուաւորք փութացեր են ի նաւահանգիստ դիմաւորել, Սամսունի կառավարիչ Հասան փաշա, որ աղետաբար և լուսաւորեալ անձ մ'է: Կուսակալին լաւ ընդունելութիւն մ'ընելու համար պէտք եղածն հոգացեր է. Նորին վեսմութիւնը դեռ ցամաք չէլած՝ թիղթաօթաց ձայնիւ ողջունուեր է. նաւահանգիստէն սկսեալ ճանապարհին վերայ շարուեր են ոստիկանաց խումբը, տաճիկ վարժարանաց աշակերտք, յունաց և հայոց դպրոցաց աշակերտք կարգաւ և զատ զատ, որոց իւրաքանչիւրին առնջէն անցած ատեն սիրալիր կերպով ողջուներ է և աշակերտք ի պատիւ նորա երգեր են. հայ դպրոցին աշակերտք իրենց կեցողութեան ուղղութիւնը գրաւեր են. ծաղկանց փունջեր բռնած՝ թուրքերէն երգեր, և լիւր մ'ալ յառաջ քալել են ի պատիւ Նորին վեսմութեան, որ շնորհակալութիւն յայտներ է՝ իրեն եղած այս ընդունելութեան համար: Փողոցները խուռն բազմութեամբ լցուած են եղեր. Նորին վեսմութիւնը կառավարութեան պաշտօնատեղին ելած ատեն բուրդ պաշտօնատարք և գլխաւորք փութացեր են ի տես: Կուսակալն յայտներ է թէ իւր փափաքն է վերաջինել կառավարութեան հըրկիւնք պալատն, որոյ համար արգէն գեղեցիկ յատակագիծ

մ'ալ հանել տուած է, ճախինը ցամքեցրել, որ քաղաքին օգը կապականէ, նաւահանգիստը նորոգել ու բարւոքել և քարիւղի ամբար մը շինել տալ յապահովութիւն քաղաքին: Սամսունի համար օգտակար և բաղձալի են այս ամենայն յառաւել ևս զարգացումն վաճառականութեան: Յուսարի է որ ուշ կամ կանուխ ի գործ կը դրուին յայտնուած փափաքներն: Արդէն Պաշտատ տաճիկ մեծ պողոտային վերանորոգութեան և փոփոխութեան համար պատրաստութիւնը կը լինին: Արդարեւ քանի որ ճանապարհաց փոխաւոր բարւոքի, աշխարհայարարութիւնը ներքին քաղաքաց հետ կը դիմադրեն և վաճառաց փոխադրութեան ծախքը կը նուազի յօգուտ հասարակաց:

Դ Ր Ա Մ Ա Ն

Կ. Պօլսոյ 6 Ապրիլ 1885

Օսմանեան Բոսնիոյ տէրութիւն	17—22
Բուլղարիոյ Երկաթուղի	43—
Թրակիոյ	1. 0. 2—65
Օսմանեան լիւր 400 զրուէն	
Մէքիկայէ	107—20
Մէքսիկէ	98—20
Հիւսիս	102—30
Վիեննայ	102—20
Բուլղարիոյ Երկաթուղի	9—12
Բուլղարիոյ արծաթ	89—20
Բուլղարիոյ Բոյ	90—12
Գաղղիական լիւր	87—30
Անգլիական	110—22
Գրիմի	54—15

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն հրամայեր է Սև ծովու նաւահանգիստաց համայն ծովակալաց՝ իրենց տրամադրութեան ներքեւ գտնուող նաւերն ուղարկել զպատրաստել մինչև ամսոյ վերջերը:

— Մինչդեռ քանի մ'օր յառաջ հրատարակեցաւ և Անգլիոյ նախարարապետն ալ ազգային ժո-

ղովոյն մէջ յայտարարեց, թէ Ռուսիոյ կայսրն ու արտաքին գործոց նախարարն ի պաշտօնէ ցաւ յայտներ են՝ Անգլիոյ սահմանաց վրայ տեղի ունեցած կռուոյն համար, այժմ Բեռլինը կը զարմանալով և պատուանշան և այլն բաշխել է այդ կռուոյն մասնակցող զօրաց ու սպայից:

— Անգլիոյ կառավարութիւնն հրամայեր է ամերիկեան ջուր մէջ պտրտող անգլիական նաւաւորովն՝ բռնել այն ուսու նաւերն, որ Ամերիկայէն դուրս ելն, ի հարկի պատերազմի Անգլիոյ դէմ գործածելու համար:

— Միջերկրականի մէջ գտնուող ուսու մարտանաւք՝ ի Քրոնշէլէս ուղևորեր են:

— Մայրաքաղաքէս առ եւրոպական լրագիրս հեռագրեալ է, թէ Օգոստ. Սուլթանը փափաք յայտնած է Պարսից Շահին՝ որ Պարսկաստան և Թուրքիա համաձայնութեամբ ընթանան, եթէ ի պատերազմ ելնեն Անգլիոյ և Ռուսիոյ կառավարութիւնը:

— Ստոյգ է Չինաստանի և Գաղղիոյ հաշտութեան զորոյն: Վերջ տրուած է պատերազմին: Չինացիք թէպէտ ի վերջոյ յաղթութեամբ զինան ի հաշտութիւն: Չինացիք կը թողուն զԹինքին և այն ամէն զերբերն, զոր յաղթանակաւ առին գաղղիացիներէն, կը հաճին առեւտրական դաշնագիր մը հաստատել Գաղղիոյ հետ, և Գաղղիա ալ փոխադարձաբար կը հրաժարի պատերազմական ծախք պահանջել: Այս կարգադրութիւնը եղեր են նախորդ նախադրութեան վերջին օրերը:

— Թէհրանի միջնաբերդը գտնուող պետական բանտարկելոց մէջ փախստեան դաւադրութիւն մը երեւան ելեր, քաղաքին մէջ

ալ խուճը մը անձինք ձերբակալուեր են, և քաղաքական կարեւորութիւն կընծայուի այնմ:

— Մոսկուայի քաղաքացիականութիւնն 400 հազար բուլղար լոշեր է՝ Սուլթանին երկու մեծ առաքելոց Մէթոխիոսի և Կիւրեղի տօնական հանդիսից ծախուց համար: Ի Սօրալիս արդէն սկսած այս հանդէսներն Վէլէհրատ գիւղաքաղաքին մէջ, որում մերձակայ մատան մը մէջ կը գտնուին երկու առաքելոց գերեզմանք: Մէթոխիոս էր կրօնաւոր և պատկերահաս Թ. դարու. երբ ի Պօլսոյ կը բնակէր 853 ին, Պուլղարաց Պոկորիս թագաւորն հրաւիրեց զնա ի Նիկիոյի կոնստանտինոպոլսէն նկարելու համար: Մէթոխիոս գնաց նկարեց Վերջին Դատաստանի տեսարան, յորմէ այնքան սարսափեցաւ թագաւորն, որ ի դարձ եկաւ և մըկըրտեցաւ համայն զօրացն հետ: Մէթոխիոս այնուհետեւ Կիւրեղի հետ սկսաւ առեւտրանել ի մէջ միւրաւեանց և այլ սլաւ ժողովրդաց, և հաջորաւոր մարդիկ վերածեց ի քրիստոնէութիւն: Մեռաւ 883 ին: Իսկ իմաստասէր մականունեալ Կիւրեղ ծնած է Թ. դարու մէջ ի Թեսալոնիկէ, ծննդավայրէն լինաւ ի Ռուսիոյ Պարիսիոս քաղաքէն կրօնաւորի կարգ ընդունելով, առաքելաւ առ խան Խաղաթաց, և մկրտեց զնա և համայն ժողովուրդն: Մէթոխիոս հետ քարոզութեան համար շրջելէն յետոյ, հաստատուեցաւ Պոտոս քաղաքին մէջ, Ակադէմիա մը հիմնեց, սլաւական այբուբենն հնարեց, որ ցարդ իւր անուամբ կը յորջորջի, և վախճանեցաւ 868 ին:

— Սպանիոյ ազատական ու հանրապետական լրագիրք միաձայն կը բողոքեն՝ հանրային կըրթութեան համար հաստատեալ

նոր օրինաց դէմ, որով կըրերն իշխանութիւն կը տրուի հիմնել համալսարաններ ու դպրոցներ, պարտաւորել կը լինին կրօնի՝ բարոյագիտութեան և աստուածաբանութեան դասերն, և եպիսկոպոսներ հանրային կըրթութեան բարձրագոյն խորհրդոյն հետ՝ ուսմանց յայտագրոյն և ընթացից վրայ հսկելու իրաւունք կունենան: Լքողները գլխաւորաբար կը յարձակին հանրային կըրթութեան նախարար Պ. Բիտալի վրայ, իբրեւ կըրթաւոր և խաւարամիտ հոգեւորական, և ծանուցանելով թէ նա ինքն տրամադրած է այդ օրէնքը խորհրդակցութեամբ պապական նախկին, և Վատիկան ալ փոխադարձաբար հրահանգ պիտի տայ եպիսկոպոսաց Սպանիոյ՝ չափաւորութեամբ վարուիլ կառավարութեան հետ:

— Պիլմարք իշխանն, իւր ծընդեան տարեգործին առթիւ իրեն նուիրեալ Եփեսոսէան հայրենի ազարալն ու դեղան առաջին անգամ ոտք կոխած ժամանակը, շնորհակալեաց հեռագիր ուղղեր է առ Ազգն համայն:

— Կրուսի, թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը կը յուսայ, որ օր մը կընայ յինքն յանկուցանել Աֆղանստանի իսկըն, անգլիացեաց կողմէն նմա տրուած 20000 լիւրա տարեկան նպաստէն աւելի, այսինքն՝ 30000 վճարելով, զոր կը դիտէ անշուշտ Հնդկաստանի փոխարքայն, և այդ գումարը պիտի բարձրացնէ մինչև 50000, որով յաճուրդ հանուած պիտի լինի իսկըն:

— Ռուսիոյ կառավարութիւնն, երմտական վիճակը կարելի եղա՞ծին չափ բարւոքելու դիտմամբ, որոշեր է տուր մը առնուլ 100 ին 5 տոկոսաւոր փոխառութեանց և ընդհանուր պարտուց արժեւթղծոց տոկոսի կտրոններէն, իրաց առեալ 1870 էն մինչև 1884,

ՈՍԿԻՈՅ ԶԱՂԱՅԲԸ (*)

Ոչ ժամերգութիւնը եւ ոչ ծեր հովուին քարոզը չկարացին հանել դանձր իրենց վարանանէն, և ծեր հովուին քարոզն իբր օրինաց դաւաճան հարուածեց մանկամարդ աղջկան սիրտը: Բայց քաղաքուրուցաւ, և յետ աւարտան ժամերգութեան՝ ծեր հովուի հետ տեսակցեցան, ինչպէս զինքը լուսաւորել ինչ ընկերքին համար, և զովուին պատասխանն եղաւ առաւօտեան քարոզին շարունակութիւնը: Զովուր նկատելով թէ որքին հըպարտութեան վրայ յարձակել պէտք է, հարցուց թէ ջաղացպանէն աւելի աղէկի մը յոյս ունէ՞ր, և յաւել թէ պարտէք բարեբաւտ համարել զինքն, քանի լաւ ամենաբարին Աստուած այսպէս հաց դրած էր իւր ճանրուծ վրայ:

— Աստուծոյ պատճառներն իրաւունք ունին, բնաւ մարդիկը Քրիստոսին, երբ նա բողոքովն լքեալ դարձաւ առ մայրաքաղաք: Հպարտութիւնն ու բարձրամտութիւնը դէպ ի կործանուն կառավարողն, յարեց մայրաքաղաքն. ամուսնութիւնն այնպիսի վիճակ մ'է, որ ամենայն նախաձեռնութեան զուգորդներն ունին, և աղքատութիւնն ալ թշուառութիւն մ'է. եթէ կողմն օտարաց տան մէջ աղքատութեան հանցը կ'ըն, եթէ կողմն՝ ջաղացպանին տան մէջ պարտականութեան հանցը կ'ըն: Ըստ իս մի՞ եւ նոյն բանն է. միայն մի մոռնար երբեք զԱստուած եւ նա ալ. զքեզ, չափի մոռնաց բնաւ: Ինչ է Աստուծոյ նպատակն, երբ կը դնէ ջաղացպանին օրտին մէջ զքեզ ի կնուրթիւն առնուլ փափաքը. մենք չենք կարող հասկնալ. բայց հարկաւ

որ մը պիտի կրնանք շինալ: Կարելի է Աստուած զքեզ ընտրած է հօրեղբորդիդ միւղաց ճանրէն. եւ դարձնելու համար. և երբ Աստուած այսպէս զմեզ կը կոչէ, պէտք է անոր կոչման հնազանդիլ. և երբ Աստուած մեզ այսպէս կառաջնորդէ, պէտք է հետեւիլ:

— Պիտի կատարեմ Աստուծոյ կամքը, պատասխանեց Քրիստոսին արտասուածով աչօք, կարելի է ինձ համար բարի լինի. երբեք չեմ խորշիլ իսկալութիւնէ. վարժուած եմ. բայց մարդ կրնայ ունենալ մասնաւոր գաղափարներ, որք հանգիստ չեն թողուր զնա:

Արդարեւ մանկամարդ աղջիկն ունէր մասնաւոր գաղափարներ, զորս աւելի լաւ միկնած եղաւ իւր մասնաւոր զգացումներն ըսելով. իրիկունը ջաղացքը դարձած ատեն արտասուքը չղաղեցաւ: Վերջական այն բնաւ ջաղացպանին, և մեծ ուրախութիւն պատճառեց նմա, շուտով աղքատութիւնը հրատարակեցան և քիչ օրէն հարսանիքը կատարուեցաւ: Զաղացպանն իւր ինքնազուրկեանց հասցը թը պարունակող ինչ գուլպան նիհարեցուց. վասն զի իւր նորահարսն չբեղապէս հաղորած էր. հիւրերուն համար բան մը պակաս չէր, այնպէս որ գիւղացի շաղակրատ կանայք սկսան փոխալ թէ Արդարեւ Քրիստոսին ջաղացպանին հարստութիւնը նախապէս վատնած չէ եղեր:

Հետեւեալ ձմեռ ծնաւ Քրիստոսին միակ դուստրն, և անուանեցին Սալոմէ. և այս պարագային մէջ ջաղացպանը չէր դիտել թէ ինչպէս յայտնէ իւր երջանկութիւնը: Միկնութեան ատեն ջաղացքին առածին չափ

բարեկամ հրաւիրեց, և զինովուց զձանս այնչափ շատ որչափ հարսանեաց տան: Միշտ այս աշխարհիս ուրախութեանց մէջ կայ հակառակ կողմը. ոչ ոք կարող էր դատել զայն աւելի քան Սթօֆէլի կինն, որ առեւ բուրդով երջանիկ օրէ մը ետքը, պարտէր տանիլ յանկարծական բերանս գէշ բնաւորութեան երեք օրեր: Սթօֆէլ մէկ օր աղէկ էր, և երեք օր գէշ կը վարուէր: Սոյն երեք օրերուն մէջ Սթօֆէլի այնպէս կը թուէր թէ եւ ոչ բան մը աղէկ էր, կը հայտնէր, կը ծաղկէր և գիւղերուն մէջ մասնակցութեան կուս կանցներ: Երբ օրը այսպէս փոթորկալից լինէր, Սթօֆէլ արթնութեամբ կը հակէր ջաղացքին հիւրերն և իւր կնիւր, դիմելով անձկութեամբ այն անուրկն՝ որոյ վրայ Քրիստոս երբեք համարեալ չէր անգլիոյ ահաբեկ մ'անգամ նստել: Ամուսնութիւնն արդարեւ Քրիստոսին համար փորձի ժամանակ մ'էր: Սովորաբար Աստուած կուտայ փտահուրթիւն ամուսնոց. բայց այն կը պակսէր մանկամարդ կնոյ. առաջին վեց տարիներուն մէջ կարելի եղածին չափ աշխատեցաւ մեղմացնել իւր ամուսնոյն կարծր բնաւորութիւնը. միայն եթէ բանի մը յաջողեցաւ, այն էր երբեմն իրեն հետ եկեղեցի տանել զՍթօֆէլ: Բայց նա այնչափ անուշադիր եւ այնչափ մեղմացած էր որ լաւ կը տեսնուէր թէ երկնից բարեւմեցիկ երեւած էին ձմեռուն վրայ ինչ կամ հոգեւոր խնայողութիւն: Ոչ էին այն թուումն: Ըստ ոգին, մարդոց բնամիտ էր որ տիրած էր ջաղացպանին հոգեւոր: Զաղացպանը մտաւ երկնցուցած էր աստանային, իսկ աստանային նորա ամբողջ ձեռքը բռնած էր: Անցան

եօթը տարիներ. Սթօֆէլի համար տանջանայ եւ երկուդի եօթը տարիներ. Քրիստոսին համար դառնութեան եօթը տարիներ. և փոքրիկ Սալոմէի համար տղայական ուրախութեանց եօթը տարիներ: Փոքրիկ չէր գիտեր մօրն եւ ոչ մի հոգն եւ չէր տեսներ երբեք նորա արտասուքները. թէ հօրը խիստ աչքերու և թէ մօրը կապոյտ աչքերը ծպտելով կը դիտէր: Զաղացքին տխուր դիրքն և իրեն խաղալուն համար դառնութեան նեղ միջոցն էին իւր դրախտը. դիտել թէ իրենց ձորին անդին կողմը կը բնակէին զՍալոմէ մարդիկ, վասն զի ջաղացքին յաճախորդը կը բերէին յաճախ փոքր ընծայներ, պատմելով հաղաբաւոր մանրամասնութիւններ իրենց դիւղին վերայ, իրենց տանց վրայ, իրենց անասնոց վրայ. ամենախաղաղութեանց օր կընէին միշտ զՍալոմէ աւելի երջանիկ և աւելի ուրախ: Այս տղեկն որ հօրը միակ ուրախութիւնն էր, Աստուծոյ կողմանէ սահմանուեցաւ իբրեւ գործի պատժոյ չօրն:

Ամարային գեղեցիկ օր մ'էր, նաեւ գեղեցիկ՝ ոսկուց ջաղացքին համար: Սալոմէ կը խաղար մօրը աչաց առջեւ այն արահետին բերանն՝ որ օձաձեւ կը տանէր դէպ ի լեւոյ. Քրիստոսին լուսաւորած ձերթակները արեւին մէջ փոխով երբեմն երբեմն ուրախութեան նայուածքներ կը նետէր ամուսնու վրայ. սա փոքրիկ քաղաքը ժողովէր տնիկներ շինելու համար եւ հողին մէջ ծախելու բանաբար: Նախընթաց գիւղերը շատ անձրեւ եկած էր, և անձրեւն ինչպէս միշտ, բերած էր ճանրուն վրայ քարով խառն աւազ: Սալոմէ յանկարծ ոտք եկաւ եւ մօրը վրայ վազեց ձեռքը փալուէն բան մը

բռնած. ոսկիէ մատանի մ'էր՝ երկու ձեռք իրար բռնած, և իրան է. Սատանան եւ 1720 թուականը կային: Մայրը զարմացած, Սալոմէի հետ գլուխը կաշխատէր գիտնալ թէ ո՞ւր տեսնել կրնայ լինիլ. յայնժամ ջաղացպանը վրայ հասաւ. հաղիւ թէ մաստանի տեսաւ, կեցած տեղին վրայ ցատկեց, իբր թէ օձ մը խածած լինէր զինքը: Սկսաւ ահարկու աղաղակներ բանալ, որք որոտացին իրան մէջ, և իւր կատաղութեան առաջալիք զող մատանին նետեց հեղեղին մոնչոյ ջուրը մէջ, և ապա կնոյն ու զաւակին վրայ նետուելով իբրեւ խելաղճ սկսաւ հարուածել: Զաղացքին սպասաւորն ձանս մեծաւ զուգորդութեամբ կրցաւ ազատել զնոսա Սթօֆէլի ձեռքէն: Ինչ էր տոյն մատանին: Զաղացպանը ձանչցած էր օտարականին մատանին. խիղճն իսկոյն արթնացած էր մտածելով այն երգմանապետութեան վրայ, որով յանցաւոր եղած էր: Խոռոչին մէջ նետուած օտարականին զիւսկը քաղցրաւոր մատնէ մատանին եղած եւ առջի իրիկուն եկած անձրեւը վարած եւ աւազներու հետ բնաւ խաղաղութեան էր: Այս այսպէս ջաղացպանին մեղապարտ վարմանց մի վրային եկած էր երեսին զարնել նորա յանցանքը, բայց յանցանքը խոտտով նա՞ծ չէր: Սթօֆէլ չէր նմանել աւել տարանին վախատուին, որ կուրծքը ծեծելով կըսէր «Ողորմեա ինձ, մեծ յանցաւոր եմ»: Չէր նմաներ նաեւ առաւել որդւոյն, որ հօրը տուէր դարձած էր: Թէ՛ վախատուէր և թէ՛ հաւատակ որդին գիտէին թէ պէտք էր գիտէր Աստուածային զթութեան որ երբեք չմերժեր, մինչդեռ ջաղացպանն ընդհակառակը, կը մարտնչէր իւր խղճին հետ:

(Մանգալի՝ յաջորդող)

